СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 28. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 4-го лютого 1938. No. 28. Jersey City, N. J., Friday, February 4, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОДОВЖЕННЯ БУРЛИВОЇ КОНВЕНЦІЇ МАЛИХ БІЗНЕСМЕНІВ

ВАШИНГТОН. — Малі бізнесмени, які зїхалися у Вашингтоні, щоб до уряду внести свої прохання та подати свої гадки, як зарадити нинішньому економічному застоєві, далі продовжують свою бурливу конвенцію. Їх число зросло до одної тисячі, але і їх гадки та проекти поділилися на тисячу частин. Крик і метушня панували в часі конвенції так, що важко було зорієнтуватися, про що їм іде. Слідна була ворожнеча подальших бізнесменів супроти делегатів з Ню Йорку. Чулись оклики: „Нюйорчани, сідайте; нюйорчани, будьте тихо, дайте іншим голос" і т. д. Всетаки з висказаних голосів можна було догадатися, що малим бізнесменам іде про те, щоб уряд зменшив податки, щоб дав їм малопроцентові кредити і щоб змінив трохи закон суспільної забезпеки.

ГІДНА ПОСТАВА ВИЛИЕМА ГРІНА.

МАЯМІ. — Вилйем Ґрін, предсідник Американської федерації Праці, заявив, що коли Інтернаціональна Федерація Робітничих Юній прийме до себе совєтські юнії, то Американська Федерація Праці відразу виступить з Інтернаціональної Федерації. В тій справі заряд А. Ф. П. видав заяву, в якій говориться, що совєтські юнії не є побудовані на демократичних засадах, а є сліпим інструментом в руках диктаторського уряду, таксамо, як „фронти праці" в Німеччині, Австрії й Італії.

СПІШАТЬ ІЗ ЗАЯВОЮ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські робітничі юнії, що належать до Комітету Промислової Організації, видали поспішно заяву, що вони не думають так поступити, як поступила конвенція вуглекопів яка виключила комуністів зо свойого членства. До їх юній, говорять вони, можуть належати комуністи, бо, мовляв, їх юнії не роблять ріжниці в політичних переконаннях.

ВІДТЯГАЮТЬ ПІДПИСИ ЗПІД ПРИВІТУ ЕСПАНСЬКОМУ УРЯДОВІ.

ВАШИНГТОН. — Два сенатори заявили, що відтягають свої підписи зпід привіту висланого недавно еспанському лівому урядові в Барсельоні. Вони сказали, що поклали свої підписи, не знаючи, що в привіті написано. А вони не хочуть втручатися в еспанські справи і хочуть бути безсторонні. Те саме зробили кілька конґресменів, а сенатор Кенет попросту заявив, що він цілком не підписував цього привіту, а хтось інший його підписав. Коли сенатори хотіли здибати того чоловіка, що підсунув їм цей привіт, то показалося, що вони не знають, хто він і де знаходиться.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ВЕЛИКУ РОЗБУДОВУ МЕШКАЛЬНИХ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Майже всі нюйорські великі контрактори будови домів предсказали, що цього року і наступного буде великий рух у будові мешкальних домів. Головно будуть будувати малі мешкальні доми по ціні $6,000. З хвилею, коли перейшов в конгресі закон, який має за завдання фінансувати ці будови, вже видно величезне зацікавлення в цій галузі, і то не лише з боку підприємців, але також з боку покупців.

ВІДКРИЛИ ШКОЛУ КУХОВАРСТВА.

БРУКЛИН. — Заходами міста відкрито біля Бедфорд евеню і Гленвуд Род у Бруклині куховарську школу, в якій учать не лише добре варити, але також дешево. Нагляд над нею має пані Франсіс Генон. На першу демонстрацію школа спорядила обід, що складався з чотирьох страв і за 97 центів мав нагодувати шість осіб.

ЗЛОВИЛИ НЕБЕЗПЕЧНОГО РЕКЕТІРА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Довга рука нюйорського прокуратора Дюїя зловила в Філядельфії небезпечного рекетіра, наслідника відомого бандита Доч Шульца, Диксі Дейвиса. Дейвис був адвокатом і зпочатку боронив усяких ґенґстерів і рекетірів, аж доки сам не став одним з них. Рекетірство приносило йому міліони доходу.

АДМІРАЛ ЛІҐІ ЗАПЕРЕЧУЄ.

ВАШИНГТОН. — Командант американської фльоти, адмірал Ліґі, перед сенатським комітетом заперечив начебто американський уряд домагається розбудови фльоти, щоб помагати Великій Британії панувати над морями. Ціллю цеї розбудови, говорив Ліґі, є виключно оборона американських берегів і американських інтересів.

ДВІРСЬКИЙ ПОСІПАКА ЗАСТРІЛИВ ХЛОПЦЯ.

До двірського лісу в Нежухові, стрийського повіту, вибралися два хлопці, Зенон Пик і Роман Зварич, на крадіж дерева. Побачивши двох форналів, вони почали втікати. Тоді один із форналів стрілив з пістолета і, поціливши Зварича в груди, убив його на місці. Винуватця арештовано.

ТАЄМНІ РОЗБИШАКИ.

В Капустинцях пов. Чортків, поліція зліквідувала розбишацьку ватагу, що бушувала довший час у Чортківщині. Між бандитами і поліцією вивязалася стрілянина, причому одного з них ранено й арештовано з двома товаришами. В руки поліції впала теж зброя й амуніція. Раненого відставлено до чортківського шпиталю. Хто ці розбишаки, покищо невідомо.

МІЛІОН ШТУК ХУДОБИ ЗГИНУЛИ У ФРАНЦІЇ.

Французький парлямент признав 40 міліонів франків відшкодування для рільників, що потратили худобу від ратичної пошести. Преса стверджує, що це відшкодування замале, бо пошесть навістила 13 тисяч громад, у яких упало понад міліон штук худоби. Головне огнище зарази було в Німеччині, одначе досі нема урядового обчислення німецьких втрат.

НЕЗВИЧАЙНА БАНДИТСЬКА ІСТОРІЯ.

На дорозі, що веде з Радомя до Скаржиск, недалеко містечка Шидловець, поліційна стежа, зложена з трьох осіб, стрінула в ночі фіру, на якій сиділи три чолотіки. Коли поліція припинила фіру, щоб їх вилеґітимувати, невідомі пасажири почали стріляти. Вивязалася обостороннa стрілянина, підчас якої згинув візник, один з пасажирів утік серед темноти в поле, а другий пробував гнати коней дальше. Одначе кінь упав незабаром від кулі і на возі знайшли чоловіка, прошитого шістьома кулями. Показалося, що це грізний бандит Йосиф Кашевяк, якого поліція шукала віддавна. Його товаришем, що втік, був Никифор Марушечко, якого поліція також шукала. Раненого Кашевяка перевезли до шпиталю в Радомі, де лікарі надіються вдержати його при життї. На задавані запити відповідає: „Доходіть собі самі". Стверджено, що Кашевяк і Марушечко мають на своїй совісті кілька крадіжів і грабункових убивств та що вони вбили в Катовицях поліцая Юнґа, а у Варшаві поліційного розвідчика Бонка. Дальше стверджено, що селянин, який згинув на дорозі від поліційних куль, їхав зовсім припадково. Оба бандити задержали його на шосі і звеліли під загрозою револьвера везти себе дальше. Тоді повозив уже Марушечко, а селянина посадили ззаду і тому він згинув, а Марушечко, якого поліція взяла за візника, врятувався. Його шукають тепер по лісах 200 поліцаїв, які обсадили три сумежні повіти.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ІМПЕРАТОР СЕЛЯСІ ВБОГИЙ?

Гайлі Селясі, бувший імператор Етіопії, відводить свою жінку на залізничу стацію Вікторії в Лондоні, з котрої вона виїхала в дорогу до Єрусалиму. При тій нагоді „неґус" заявив газетярам, що він збіднів, але протестував проти „понижуючих" подарунків англійців, котрі йому посилають поживу, вина, вугля й почтові марки.

ПО БОЛЬШЕВИЦЬКИ.

З Ковна повідомляють, що один ковенський ювелір поїхав до Совєтів і купив там дорогоцінності за пів міліона літів. Одначе коли він вертався до Литви, на границі арештувала його совєтська влада і запроторила до вязниці, а дорогоцінності сконфіскувала.

СКАРБ ЖЕБРАЧКИ.

В селі Тучапі, в південній Чехословаччині, померла 80-літня жебрачка Марія Кратка, що була на удержанні громади. Коли по смерті перешукали її мешкання, знайшли в горшках і бляшанках старі австрійські золоті гроші ваги 15 кг. На польські гроші скарб представляє вартість 80 тисяч зл. Претенсію до нього має громада, яка удержувала її довгі роки, вважаючи її справді вбогою.

ПОЛОНЕНІ ВЕРТАЮТЬСЯ З РОСІЇ.

Віденський часопис „Ді Штунде" приніс вістку, що недавно вернулись до Відня із Сибіру 8 бувших австрійських вояків, що в часі світової війни дісталися до російської неволі. Вони поженилися там і заробляли на життя аж до часу, як совєтський уряд звелів видалити всіх чужинців, які не мали совєтського громадянства. Мусіли лишити ввесь свій статок і забрати з собою могли тільки що найважніше. Як подає згаданий часопис, на Сибірі є ще коло 15,000 австрійських бранців. Взагалі в російський полон дісталися поверх два міліони австрійських вояків, з яких кількасот тисяч померли, а решта, наскільки зараз по війні не вернулася або не приняла совєтського громадянства, вертається примусово аж тепер. Багато з них уважано за небіжчиків.

СМЕРТЬ 108-ЛІТНЬОГО ЖИДА.

У Варшаві помер у віці 108 літ жид Венямин Роґальскі, що полишив двох синів: одного в Лондоні, а другого, 80-літнього Якова, у Варшаві. Старий Венямин визначався до останнього часу доброю памятю.

ОШУКАНЦІ.

Машинки до стриження волосся вислали два ошуканці Ян Кулак і Станислав Арсенал селянам у рівенському повіті, які заплатили завдатки на рільничі машини. Обох ошуканців арештували.

СКАРБ ҐЕН. ВРАНҐЛЯ.

Недалеко румунського міста Більчік над Чорним морем совєтські кораблі стараються добути з морського дна корабель „Цар Петро Великий", затоплений у часі російської революції. Цей корабель, яким утікав ґен. Вранґель після здавлення контреволюції до Царгороду, затоплено біля румунського побережжя. Совєтський уряд як спадкоємець царської Росії звернувся тепер до румунської влади з претенсіями до скарбу, який знаходиться в затопленому кораблі, і попросив, щоб дозволила йому добути цей корабель. Совєтська претенсія викликала в Румунії велику сензацію, бо відомо, що в затопленому кораблі знаходиться каса армії Вранґля. Вивезений Вранґлем в останній хвилині скарб цінують на 400 міліонів левів. Недавно зголосилася до румунської влади ще й жінка бувшого власника корабля, п. Голяницька, якої чоловік згинув на цьому кораблі. Вона живе тепер у Румунії й домагається відшкодування коштом затопленого скарбу. Румунський уряд відослав її претенсії до міжнародного трибуналу в Газі.

АНТИСЕМІТИЗМ У РУМУНІЇ РОСТЕ

БУКАРЕШТ. — Тому кілька днів представник Румунії заявив у Женеві в Лізі Націй, що уряд здержиться з виконанням гострих заряджень, звернених проти жидів, поки цю справу не розгляне комітет, назначений Радою Ліґи Націй. Оті зарядження мала розглядати Ліґа Націй з того боку, чи вони нарушують міжнародні зобовязання Румунії про охорону національних меншин. Та тепер румунський премієр Ґоґа заявив цілком отверто, що політика антисемітизму буде продовжуватись у Румунії й тоді, коли і він не буде при владі. Казав, що започатковано її ще тому 50 років, а її батьком є Олександер Куза.

Жиди як — сіль землі.

Жиди кажуть, говорив Ґоґа до репортера, що вони є сіллю землі. Можливо, що це правда. Але як ціла сільничка з сіллю впаде до юшки, то господиня змушена вилити в помиї всю юшку з сіллю.

Погромів не буде.

Ось тому треба надіятися, що таки будуть викидати сотні тисяч жидів з Румунії. Уряд дає до зрозуміння, що так буде. Тільки не каже, коли і як це станеться. Але запевняє, що не допустить до жидівських погромів.

КРАЇНА ВЕЛИЧЕЗНИХ ПРОТИВЕНСТВ.

БУКАРЕШТ. — Американський кореспондент, що довший час приглядався до життя в Румунії, пише, що там іде вкупі страшенний люксус з найбільшою нуждою. В Букарешті, столиці Румунії, є чудові вулиці, пречудні палати і такі дорогі автомобілі, яких не видно ні в одній іншій столиці, а заразом є і дільниці, де така нечистота і нужда, що їх також не видно в ніякім іншім світовім місті.

Подібна до царської Росії.

Кореспондент каже, що теперішня Румунія з такими противенствами нагадує цілковито Петербург перед вибухом світової війни, а властиво революції в Росії. І подібного можна надіятися й у Румунії, бо край дуже підупадає економічно. Торговля була на 80% у жидівських руках. Тепер через антисемітизм вона цілковито спаралізована, бо жиди випродують за безцін товари і ховають готівку, бо бояться конфіскати, а гроші завжди лекше переховати.

НІМЕЦЬКА ВЕЛИС СИМСОН.

БЕРЛІН. — Ще досі не знати, що є причиною потрясень у німецькій армії й уступлення полевого маршала фон Бльомберґа з уряду міністра війни. Припускають, що це боротьба за впливи в державі між націстичною партією й армією. Інші кажуть, що Бльомберґ був для армії замало агресивний, бо був гострим противником того, щоб втягати Німеччину у війну. Але таки найбільше говорять про подружжя маршала Бльомберґа, що має 59 років, з 28-літньою, дуже гарною дівчиною. Не годні йому дарувати особливо того, що одружився з дочкою звичайного теслі, й то ще дуже вбогого. Сам Бльомберґ зупинився тепер в Італії, на острові Капрі, де відбуває пошлюбну подорож. Шлюб відбувся в секреті, але це певне, що свідками були Гітлер і ґенерал Ґерінґ. Тим Гітлер хотів дати вислів тому, що він не є проти того подружжя.

НОВА АФЕРА З ЧЕКІСТАМИ.

ПАРИЖ. — Перед кількома місяцями вбито в Льозанні, в Швайцарії, совєтського агента Рейса-Ебергарда. З цього приводу арештовано кілька осіб, а між ними Ренату Штайнер, котра затягнула Рейса до автомобіля, в якому його вбито. Тепер Штайнер зізнала в тюрмі, що замах на Рейса підготовили агенти ҐПУ, а це Ґрошовський і його подруга Ліда. Ґрошовський, що жив у Парижі, втік по вбивстві Рейса, а тепер виясняється, що він є в Москві й займає там урядову посаду. Арештовано Ґрошовську, але вона пересиділа в тюрмі тільки три дні. Випустили її на волю на інтервенцію совєтського посольства за кавцією в сумі 50,000 франків. Тепер і Ґрошовська втекла. Виходить, що Москва висуває одних чекістів проти других.

ВЧЕНІ НА КРИЗІ ПІД БІГУНОМ.

МОСКВА. — Крига, на якій жили від 8 місяців чотири совєтські дослідники підбігунових околиць, розломилася на кілька частин. Учені можуть бути відірвані від світу й остатись без поживи. Недалеко від них стоїть корабель із припасами живности, але покищо не може до них дістатись, бо не може пробити ледових запор.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИ САМІ Й ДЛЯ СЕБЕ

Мертві, вперед! Такий був заголовок статті проф. д-ра Івана Огієнка, яку ми недавно помістили, а якої зміст повинен глибоко запасти в душу кожної української людини. На ту тему повинні заговорити й інші наші часописи в Америці. І то не раз і не два. І повинна та справа бути порушувана на вічах і публичних дискусіях, а також і в церквах.

У нашім житті, як у краю так і тут в Америці, є на ріжних ділянках застій. І то вже не тому, що бракує відповідних сил до праці, особливо культурної, а тому, що нема відповідних грошевих засобів. Брак грошей спинює наш культурний розмах в Америці. І не дає нам змоги використати американський терен для політичної допомоги визвольним змаганням нашого народу. Спинює також таку конечно потрібну працю, без якої прямо не можливо тепер обходитись молодому поколінню, а це підготову і видання анґлійсько-українського словаря чи анґлійського підручника для вивчення української мови. А про інші річи, про якісь вищі й дорогоцінні памятки нашої культури, про якісь музеї, катедри української мови в університетах вже й не говоримо. Бо на шпиталі, захисти для старців чи сиротинці ще можна хоч „жебрати", а в інших випадках не помагає і жебранина.

Тепер спитаймо себе простою мовою: Хто про це все має памятати? Хто має дати на це засоби? Наш Рідний Край не може їх дістати навіть від фундацій таких американських міліонерів як Карнеґі чи Ракефелер. Вони обдаровують звичайно „ситих", себто тих, що вільні й мають свої держави. А такі обездолені народи, як український, нічого від них добитись не можуть. На американських міліонерів не можемо числити, коли йде про наше життя в Америці, про українську культуру і виховання нашого, тут родженого покоління в українськім дусі. Щож тоді остається? Нічого іншого, а тільки зачати практично переводити в життя те, про що так часто деклямуємо. Добувати потрібні засоби від себе самих, зо своїх власних сил.

Хочемо народоправної держави. Почуваємо себе щирими демократами. Походимо з простого люду, в той люд віримо і тому людові бажаємо виборити кращу будуччину. Тому і той люд, увесь наш загал, мусить бути притягнений до жертвенности за свого життя. Тому кожний має памятати, що як може, то мусить, на випадок смерти, оставити крихітку зо свого матеріяльного добра, щоб жило й по нас те, що нам за життя було найдорожче — наша Ідея. Саме тепер польські часописи доносять, що приїхав з Канади відвідати родину в Станиславівщині, в Галичині, іміґрант, що офірував польській Фундації Народньої Оборони 800 морґів поля, яке має поклади міди. Не йдім так високо, бо ми назагал убогі. Але памятаймо, що колиб ми залишали в наших заповітах хоч дрібнесеньку памятку на загально-українські цілі, то тоді не тільки мертві йшлиб вперед. Пішлаб дуже скоро вперед ціла нація.

ПРО „ЧУДО" В СЕЛІ ГРИНКИ

(Допис зо Львова).

В грудні мин. року облетіла польську шовіністичну пресу весела вістка: Отсе **36** українських православних родин у селі Гринки, кремянецького повіту, кинули православну віру й перейшли на римо-католицьку. Навіть не на новоуніятську, яку на Волині і Поліссі стараються ширити тамошні польські біскупи, але таки відразу на римо-католицьку. Ті часописи писали про цей факт з великим одушевленням та підносили, що головна тут заслуга польських „ґранічерів", т. зв. „К. О. П." Факт цього наглого переходу на другу віру викликав загальне здивування в українських кругах, котрі знали, що волинські селяни не такі то охочі до переходу на іншу віру, чужу їм обрядами і мовою. Але поволі справа вияснилась, бо, як доносить **„Волинське Слово"**, поїхали до того села українські (угодові) посли **С. Тимошенко й о. М. Волков** і ствердили, що той масовий перехід на чужу віру вимушено на селянах **страшним терором.** Людей вязнено, бито, вязано ланцами руки і пускано через ланци електричний ток, так, що люди качалися з болю по землі. Іншим знову грожено виселенням. Тепер інтересна річ, що зробить з тим очевидним насильством польський уряд...

КУДИ ДІВАЮТЬ ГРОШІ

Дуже це гарно почитати память заслужених людей, але головне, в який спосіб це робити? Добрий є памятник з бронзу або мармору, але ще важніше є оснування якоїсь інституції, яка ближнім, зокрема бідним, користь приносилаб.

І тому, коли напр. в Америці якісь багатії основують високі школи, виховні інститути або шпиталі, то це треба лише з признанням повитати. Але смішно виглядає, коли якийсь народ має міліони анальфабетів, міліони безземельних та безробітних, а робить видатки на річи цілком непродуктивні.

І так, певна річ, що для поляків був Пілсудскі великим чоловіком і поклав для них величезні заслуги. Але й тут повинна бути якась міра в почитанні його памяти. А то де тільки якийсь староста хотів на українських землях під Польщею вибитися наверх, то зараз збирав складки звідси і звідти та вже і памятник, і то з бронзу, готовий.

Ми тут подамо лише ґазетну вістку „Веку Нового" про роботу „Головного комітету для почитання памяти марш. Пілсудского". Цей комітет оголосив цікавий звіт зо своєї дотеперішньої діяльности, а з того звіту виходить, що він зібрав разом з місцевими комітетами впродовж двох років **10 міліонів злотих.** З цеї суми видано на збудування підземної келії на краківськім замку Вавелю, в котрій похоронено тіло Пілсудского, **212** тисяч, на збудування „Дому жовніра" в Познані 286 зл. і т. і.

Дуже інтересна фінансова сторона справи висипання **могили** в память Пілсудского на Совінці під Краковом. Комітет, котрий кермував дотичними працями, видав на ту могилу **548** тисяч злотих. Тому, що в найближчих роках через дощі, сніги, вітри і такі інші атмосферичні впливи, і таки з самої природи, така сипана могила мусить осідати, то постановлено полишити в резерві **50** тисяч злотих як фонд консерваційний.

По висипанні цеї могили мусить комітет взятися до відповідного упорядкування цілого її окруження, отже на кошти цеї цілої роботи призначено чверть міліона злотих. Так то кошт висипання цеї могили на Совінці разом з упорядкуванням її окруження винесе біля **800** тисяч злотих, а з фондом, призначеним на консервацію, **850** тисяч злотих.

Як бачимо, то поляки дуже щедрі на такі видатки, а рівночасно залізничі та почтові нижчі урядовці жалуються на жебрацькі просто платні. Очевидна річ, що всім „вищим" поводиться дуже добре; вони побирають платні не в сотках, але в тисячах!

„ЯЛИНКИ" В СОВЄТАХ

Ще перед роком кинув Сталін клич, що життя в Совєтах стало „краще і веселіше" (?!) і тоді совєтський уряд дав дозвіл своїм підданим на уладжування „ялинок". Навіть поведено пропаґанду уладжування ялинок, і то зараз по проголошенні нової „конституції", щоб у цей спосіб большевицький підданий скорше повірив у клич Сталіна, що життя стало тепер „краще і веселіше".

Торічний вислід з ялинками випав дуже добре і під оглядом торговельним, бо людність, що досі скучала за ялинками, викупила цілий запас довезених ялинок тай ще прикрас, які на скору руку приготовлено. І тому цього року уладжування ялинок прибрало масовий характер. В самій Москві вже в половині грудня продано біля 300 тисяч ялинок. Щось подібне ділялось і по інших містах.

Побоючися зросту релігійних почувань, большевицький уряд постарався про те, щоб ялинки використати для комуністичної пропаґанди.

Сотки тисяч ялинок прикрашують у часі Різдвяних Свят хати міліонів людей, і то навіть в рільничих союзах. А разом з ялинками мандрують до модерних хат і прикраси на ялинку, і власне тим прикрасам надали большевики пропаґандний характер. Звичайно до тих прикрас належить і медвідник у виді **„діда мороза".** Отже цьому „дідові" надано тепер **подобу Сталіна.** В той спосіб та його подоба дісталася до кожної хати, де була ялинка.

Далі: користаючи з переведених недавно „виборів" до „верховного совєта", приготовлено прикраси на ялинку з подобами ріжних „вибраних" (!) діячів, котрі вже може завтра помандрують під „стенку".

Але що найдивніше: рівночасно розпочалась і пропаґанда на річ... **царя Ірода,** як доброго володаря, що боровся з релігійним назадництвом. І так бідний **уряд.** і не сподівався, що стане по смерті та по 1937 роках **героем** і помандрує разом зо Сталіном на... ялинку.

Та було би, очевидно, відповідніше з уваги на заслуги обох тих „героїв", колиб вони повисли не на слабкій ялинці, але таки на якій добрій галузі, котраб не так скоро зломилась...

І. Н.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н СОЮЗУ

ДИРЕКЦІЯ Українського Національного Музею у Львові має часть зложити з приводу Ювилею У. Н. Союзу щиро-сердечні побажання якнайкращого розвитку і процвітання на довгі літа безмежно важної культурно-національної й економічної та суспільної діяльности. Прийміть щиру подяку і про Національний Музей, чому Ви дали найкращий вислів у Пропамятній Книзі, ст. 374—5.

За ту прекрасно складену і незвичайно цінним матеріялом виповнену та прегарно видану „Пропамятну Книгу У. Н. Союзу" складаємо щиру подяку. Книга ця є дійсно найкращим памятником на шляху розвитку Українського Народного Союзу. Високодостойним Редакторам і Співробітникам цеї Книги просимо передати наш щирий привіт і гаряче поздоровлення.

ЗА НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ:

Д-Р ІЛЯРІОН СВЄНЦІЦЬКИЙ,
директор Музею.

З ТАБОРУ НЕДІЛИМЦІВ

Денікін про поворот у Росію.

Імя ґен. Денікіна всім нам добре відоме з його наступу в 1919 році на Українську Армію, що ставила тоді мужній опір большевицькій навалі. Це він, ідучи рятувати „Росію", використав дану йому аліянтами поміч у першу чергу на те, щоб завдати удар відродженій Українській Державі, бо вона стояла на перешкоді його плянам відбудови „одної й неділимої Росії".

Довгі роки, які Денікін перебув поза Росією, дещо його навчили. Головно в тому, як треба розуміти ролю російської іміґрації. У своїм останнім докладі, який він виголосив у Парижі, порушив Денікін багато справ. Між іншим, наприклад, таку: як віднестися російській іміґрації до евентуального нападу Японії на Совєти. Бо, говорив Денікін, є такі „русские", що стоять по стороні Японії, а навіть є такі православні єпископи, що говорять, що японці допомагають заховати „скарби російської культури".

Ґен. Денікін взиває російську іміґрацію, щоби памятала, що вона має служити Росії, своїй батьківщині. І має розкрити світові правду про большевицьку владу в Москві. Він гостро виступає проти ріжних російських „вождів", що повстають на іміґрації й беруться спасати Росію на взір Гітлера чи Мусолінія, чи за гроші Японії. Ґен. Денікін є проти такого рятування Росії. Він каже, що іміґрація мусить остатись чистою в ідеї й мусить ясно поставити справу свого відношення до Росії. І то поставити так, щоби було ясно, що вона хоче служити Росії, а не їй приказувати. І що вона готова вернутись до батьківщини не на те, щоб там командувати, а щоб там працювати. Казати, що еміґрація це сіль землі, а ті, що в краю — гниль, це провокація, казав ґен. Денікін.

Цілий той доклад цікавий з українського боку в тім змислі, що ще тепер ґен. Денікін говорить про Росію в такий самий спосіб, як говорив про неї за царя. І тепер він не добачує ще далі тих перемін, які настали в давній Росії, а тепер у СССР, а які відносяться до національного складу „Росії" та до того, що „Росія" у розумінні Денікіна не існує, або точніше: не буде існувати. Тому булоб розумніше говорити про поворот у Московщину і службу Московщині. Тоді слова ґен. Денікіна малиб реальний зміст і булиб доказом, що російська іміґрація чогось навчилася з минувшини.

Гнат Крашанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(20)

Марко зійшов оглянути долину вежі, бо там треба було примістити козаків і приготовити замок до оборони на всякий випадок. Кіндис стояв сердитий. Бачучи, що до нього з нічим не звертаються, здвигнув плечима і вийшов.

Кіндис і Голопят знались дуже добре. Коли товариство надїхало, Кіндис зараз побачив Голопята. Тоді не мав нагоди балакати з ним. Лиш оба в очі глянули собі. Кіндис люто насупив брови. Тепер, зійшовши надолину, Кіндис побачив Голопята, як стояв коло дверей, неначе на варті, і підкручував вуса. Півжартом Кіндис крикнув до нього:

— А вас яке лихо привело сюди і чого? Щоби на замку до миски сідала одна губа більше?

Не спантеличений таким привітанням, Голопят відповів:

— Для такого голопятника, як я, то велика честь бути хочби одну днину на дворі сотника Настарського і сотникової Настарської. Ну, тай так!

Кіндис нахилився Голопятові до вуха і сказав сердито:

— Кат приніс тебе сюди, старий виїдачу! Чи не ляпав ти язиком забагато? Уважай, щоби потому не каятися...

Погрозив йому пальцем на носі.

— Паночку! — відповів Голопят. — Хто має чисту совість, той язиків не боїться. А я не дитина, щоби хтось давав мені науки.

Кіндис одним вухом слухав того, що говорив Голопят, другим хапав прикази, давані голосно Марком. Молодий Настарський, покінчивши в хаті, давав козакам прикази, що робити з кіньми. Кіндис насупив брови і, коли надійшов Марко, сказав до нього:

— Вибачайте! Я тут, гадаю, якийсь господар. Я гадав, що сам все те полагоджу, або що мене спитають. Тепер, бачу, що мене начеб не було тут. Я хотів би знати, хто тут рядить?

Марко легко поклонився і каже:

— Поки сотник на замку, поти він приказує. Його прикази я виконую. Як про що не буду знати, прийду до вас і спитаюсь.

Кіндис почервонів від вуха до вуха і відповів коротко:

— Добре знати!

Погадавши трохи і глянувши на молодого козака, знов злагіднів і сказав:

— Тут і так нема багато роботи. Що треба було, зроблено, ще заки сотник надіхав. Ходіть до моєї жінки. Трохи відпічнете. Маю славний деренак. Ваші люди самі дадуть собі раду. Ще й такий Солоняк є з ними.

— Дуже вам дякую за гостинність, — весело відповів Марко — та нині таки не маю часу. Мушу сам допильнувати всього. Людям повизначувати місця, коні умістити, засобити зброю.

— Абож то війна? — розсміявся Кіндис. — Нащо такі великі осторожности? Сміх подумати!

— Не шкодить людей чуйно тримати. У нас в дорозі така звичка.

Поклонився і відійшов, бо Солоняк давав йому знаки. Кіндис стояв як скаменілий. Хотів відійти, та неначе не годен був. Дивився за відходячим. По хвилі запитав Голопята:

— Що то за козак?

— То син сотника.

— Син? Тепер я вже розумію, чому так ніс дре догори. А ви, пане Голопят, на деренячок до моєї баби?

— Я рад би, та й я маю тут свою роботу. На те й сотник взяв мене з собою. Спасибі і вам за запросини, та я мушу відійти.

Вже цілком смерклося. Солоняк позапалював скипки і порозміщував їх на примурках. Підстароста очима рахував козаків, що бігали від першого подвіря, де стояли вози, до вежі і назад. Уста викривилися йому неначе до сміху, коли побачив, що до вежі несуть зброю і муніцію. Кивав головою і пустився назад на перше подвіря. Підійшовши до старих воріт, побачив, як люди мучилися, щоби ворота назад насадити на гаки і заперти їх. Солоняк і Марко стояли при тім. Кіндис голосно розсміявся і сказав:

— Нащо це? Пів століття ці ворота не зачинялися. Даремний ваш труд. Ще дорешти обірвуться і котрогось з вас на смерть задавлять. Чейже й перше подвіря має ворота і до замку ніхто чужий проти нашої волі не влізе. Нащо з цими так мучитися?

— А що вам це шкодить? — спитав Марко спокійно. — Хлопці завзялися і хочуть показати, що в замку зроблять повний лад.

Бачучи, що тут їх не переможе, підстароста закляв у душі і пішов до своєї хати. Увійшовши до світлиці, луснув дверми. Жінка, як звичайно, сиділа на софі. Не радо з нею балакав. Та тепер і зо стінами був би вдався в розмову, так в грудях мав повно.

— Показилися ті люди! — крикнув. — То хіба Голопят набалакав їм. Сотник ледви головою кивнув до мене. Балакати майже не хоче. Господарюють тут самі, неначе у власній хаті. Та я цього не буду терпіти!

— От ліпше мовчи. Сам бачиш, що вже кінець твому пануванню. Чи не досить тобі того, що вже було?

(Дальше буде).

Праця дослідника.

Гість (майже лисий, прийшов до барберні): — Правду сказати, коли ви мене стрижете, то ви повинні мені менше порахувати ніж іншим гостям, бож я майже не маю волосся.

На це відповів гостеві барбер: — Зовсім ні, добродію. Вам я рахую не так за стриження волосся, як за вишукування волосся.

—o—

Новий інспектор прийшов несподівано до кляси і бачить у ній якогось великого хлопчиська, оберненого до нього плечима, як свариться із учениками. Інспектор без надуми схопив його за обшивку та поставив у куті:

— А тепер будеш тут стояти і ні пари з уст.

Опісля інспектор звернувся до учеників:

— А деж ваш пан учитель?

На це вся кляса хором:

— Пан інспектор щойно поставили пана вчителя в кут!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

СТУДІЇ НАД ДИКТАТОРАМИ.

Університет Колгейта в Гамілтоні, Ню Йорк, почав для своїх студентів спеціяльний курс про диктатури. На курс зголосилося стільки студентів, що заряд університету мусів накінець покласти край вписам на нього.

Чого хочуть від цього курсу ці студенти? Чи може вони хочуть знати, як стати диктаторами?

З заяви президента університету виходить, що курс має дати наукове порівняння умового, суспільного й політичного тла, з которого виринають диктатури; він має показати засоби, яких уживають диктатори для досягнення й задержання необмеженої влади; і накінець має показати, які суспільні і політичні наслідки потягнули за собою диктатури в Італії, Німеччині, Росії, Японії й інших краях.

Недумаючі люди захоплюються диктатурою або ворожнечею до диктатури; думаючі розглядають, як і в інших справах, питання: чому? як? що з того?

ДОКИ ВЧИТИСЬ?

На доповняючі курси університету Минесота записалися 5,000 осіб. Є між ними жінки й чоловіки, молоді, що недавно скінчили 20-тий рік життя, і старі, що скінчили 75 років життя. Є люди 45 професій і звань, між котрими є: лікарі, аптикарі, бібліотекарі, заряді шпиталів, фотографи, вчителі, електротехніки й інші.

Всі ці люди ріжного полу, віку й професій мають одно спільне: вони всі хочуть далі вчитися. Думаєте може, що вони хочуть учитися, щоб зміниті своє звання чи професію? Ні, вони хочуть поступати далі в своїм фаху, щоб навчитися всього того, що нове наука в їх фаху відкрила.

Це лише неграмотна людина думає, що вона все знає або що вона поїла всі розуми, діставши якийсь „науковий" ступінь.

ЩО ТО ЗНАЧИТЬ БУТИ МУРИНОМ?

При Американськім Шкільнім Раді повстала Комісія Американської Молоді, що збирається зробити широкий розслід над питанням: який вплив на розвій особистости молодого мурина має те, що його раса знаходиться тут у меншості?

Відповідь на це питання має бути знайдена не з пустої голови, а з широкого розсліду, в котрім має взяти участь цілий штаб вправлених дослідників. На кошти розсліду призначено 110,000 долярів.

Хай же собі роблять досліди на здоровля — може хтось скаже; що це може нас обходити?

Чи справді ніщо це нас не обходить? Чи має розвій особистости муринів в Америці вплив на нас, не-муринів? І чи не подібна доля іміґранта в дечому до долі мурина? Як муринська раса в Америці в меншості, то чи не є національність іміґранта в Америці в меншості?

РАСА Й НАЦІЯ.

Скаже на це все таки хтось: А хочби й так. Усеж таки, чи може особистість чорношкірого мурина розвиватися так, як особистість білої людини?

Зате іншому, коли це так сказати, може видатися дивоглядом: адже звісно, що правила про розвій особи — відносяться однаково до людини з чорною шкірою, як і до людини з білою шкірою. Та всетаки поза упередженням білих до чорних криється часто саме це переконання, котре наш народ висказує поговіркою: Що русинові на здоровля, то швабові смерть.

Що бувають обставини, які на людей чорної раси мають інакший вплив, ніж на людей білої раси, не дається заперечити: чорні терплять від подібних, але інакше, ніж білі, подібно, як білі терплять більше від спеки, як чорні. Одначе поза тими ріжницями є велика маса спільнот. Що переважає: ріжниці чи спільноти?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК МИ ВІДНОСИМОСЬ ДО КЛИЧА: СВІЙ ДО СВОГО.

Нераз приходилось мені чути дуже багато разів від наших малосвідомих людей всякі нісенітниці в справі клича „Свій до свого". Не знаю, чому в нас ще люди настільки мало просвічені, що представляють собі, що наприклад жид може провадити „бизнес", бо він, як говорять, на те роджений, а українці годі до того братися. Знаю випадки, що коли українець заложив який бизнес, то наші люди самі його перші бойкотували. Знаємо, що на те є зараз „причини" і то такі як та, що він дуже „шкіру дре". Є і такі, що журяться тим, щоб наш чоловік „не доробився", або кажуть, що в жида можна торгуватися, а не думають про те, чому жид дає торгуватися. Не застановляються над тим, що жид знає, що „ґой" любить торгуватися. Тому він ставить дуже високу ціну, а коли приходить до торгу, він потому ціну опускає. І коли він нашому чоловікові пару центів опустив, тоді чоловік стає веселий, бо виторгував. А поправді жид дістав повну ціну і ще добре заробив. Та коли хто старається нашим людям це вияснити, то вони дивляться на нього, якби на ворога. Вони вірять, що жид вміє і має торгувати, а наш чоловік — ні.

Час нам вже опамятатися та не бути вічними „ґоями". В нас вже є досить своїх рідних склепів, що заложені нашими братами. Тому хай від нині лунає між нами клич: Свій до свого!

Микола Горішний,
Ню Йорк, Н. Й.

Гаджі Ібн Савль.

КОЛИСАНКА.

Ой, не ходіть, злодії!
Долі тут, при землі, найсолодший
[твору плід.

Ой, не ходіть, злодії!
Йдіть тихцем на іншу стежку.
Рупій повна є там скринька.
На Аллага, геть!
Відійдіть!
На Аллага, злодії, не ходіть!
Спить малюсій мій хлопчик
Як цукрова тростинка
В деревяній коробці.

Переспів **Я. В.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТИМОР, МД.

Щасливий день.

Ось так можна назвати день 30. січня б. р., в якім у Балтиморі, в салі Йонг Вімен Крісчен Асосіейшен, відбувся концерт наших артистів: Марії Сокіл і Антона Рудницького. Саля була заповнена місцевими українцями з Балтимору й Куртіз Бей та американцями, які явились у поважному числі.

Як тільки появилася на сцені пані Марія Сокіл, зараз рознеслися гучні оплески привіту. А як перейшла перша частина концерту, то не можна було обігнатись від репортерів і тих учащих, що хотіли дістати точні інформації про артистів. Треба було зробити навіть більшу перерву, бо таке було велике зацікавлення. Очевидно, що американські репортери брали також знимки, підчас перерви і підчас співу. Дуже гарну знимку помістив між іншими часопис „Ди Сон" з 31. січня б. р.

Про спів пані Сокіл нема що писати, бо про це вже було написане з нагоди інших концертів. Публика була співом очарована. Мала Анна Ракочий привитала артистку китицею цвітів, а від Клюбу Танцюристів привитав артистів Михайло Імха грошевим дарунком. Диригент і акомпаніятор п. Антін Рудницький виголосив цікаву промову, в якій представив ближче справу допомоги Українському Шпиталеві у Львові.

Як на нашу малу громаду, то це є успіх, коли з концерту було яких $250. Посадник Джексон, що був перешкоджений через баль, який влаштовувано з нагоди уродин президента, надіслав дуже гарну привітну телеграму. Влаштуванням концерту займалися: панна Гервин, секретарка орґанізації, що відступила салю, а далі пані Маньоска, панна Стеля Дмитрів і громадяни Іван Ракочий і Никула.

І. Р.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Думки з нагоди свята 22 січня.

Це було 19 років тому, 22 січня 1919 р. На Софійській Площі в Києві відбулось українське державне свято: свято державного зєдинення всіх українських земель. На основі ухвали Української Національної Ради з 3 січня 1919 року українські землі бувшої Австро-Угорщини прилучилися до Української Народньої Республики. Це державне зєднання українських земель проголосила Деректорія Української Народньої Республики в універсалі з 22. січня 1919 року отсими словами: „Від нині Українська Народня Республика стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу".

І той день 22. січня нагадує нам що року дві великі події в історії нової української державности: **проголошення державної незалежности і державного зєднання України.** Історія оказалася мачухою для нас. Те, що тоді було дійсністю, нині стало тільки спомином минувшости. В боротьбі за державну незалежність і державне зєдинення Україна знов улягла ворожій перемозі. Українські землі поділені між чужі чотири держави. В Києві, серці цілої України, й у Львові, кріпости західноукраїнських земель, панують два найтяжчі історичні вороги української державности: червона Москва і Польща. Ті, що 22 січня 1918 р. в імені українського народу проголошували державну незалежність України і 22 січня 1919 р. в його імені проголошували державне зєдинення українських земель, сьогодні живуть на вигнанні.

Колиб нині дійсністю були слова універсалу Директорії: „Від нині є єдина, незалежна Українська Народня Республика" — як же інакше ми святкувалиб тоді день 22. січня! Не говорю про Рідний Край. Ані в Києві ані у Львові ворог не позволить на гідне святкування цього свята. Але ми на еміґрації, на вільній землі Вашингтона, маємо змогу святкувати свято 22. січня так, щоб дати повні вислів усьому сумові нашої душі по втраченім раю і всім бажанням відзискати втрачений рай. І щож ми бачимо? У Ню Йорку українці не могли зєднатися цього року для спільного обходу свята 22. січня. Бо так хочеться якимсь ґуртикам. Не входжу в подробиці й не беруся рішати, хто винен. Але пишу гірку, сумну і для української державної думки дуже небезпечну правду. Ми ті, що на всіх святах заявляємо, що „душу й тіло положим" за Українську Державу, що мусить обіймати всі українські землі. А не можемо зєдинитися на одну хвилю для спільного відсвяткування роковин проголошення державного зєдинення України, для спільного скріплення серця в боротьбі, щоб утрачену Батьківщину відзискати! Словом, замісць обєднання всіх, що вважають своїм ідеалом незалежну Українську Державу на всіх українських землях, хоч на той один день, хоч на ту одну хвилю, в якій душі українців піднялися до ідеалу Незалежної Зєдиненої України, — буденна розтіч на ґуртки. Нюйорська громада від довгих років не мала такого скромного свята, як цього року. А як буде за рік? Обовязком кожного з нас усіми силами працювати проти щораз більше ґуртків, що не дають нам обєднатися навіть у **найбільше свято.**

Андрій Щигол.

ПЕРША ЛЮБОВ У ПРИРОДІ

Під словом „любов" не розуміємо тут тих гарних зворушень, що заповнюють душу двох молодих залюблених людей. Це злука двох живих істот, щоб дати початок новому життю. Так зрозуміла любов появляється в природі там, де перестає безсмертність. Бо серед живих істот є такі, які не знають смерти, бодай природньої смерти, яка обявляється як вияв зужиття життєдайних сил орґанізму. Безсмертними у повищому розумінні є одноклітинні орґанізми, що множаться завдяки поділові. Так розмножуються нпр. бактерії й інші орґанічні істоти, що стоять на найнижчому щаблі розвитку орґанізмів. Із одної частинки примітивного одноклітинного сотворіння до кількох літ повстають сотки тисяч нових ґенерацій, у яких кожна є двічі численніша від попередньої. Та цікаве, що на шляху повстання щораз то нових поколінь не лишається ніякі трупи попередних поколінь.

Та цей найпростіший спосіб розмножування при помочі поділу природа закидає вже на трохи вищім розвоєвім ступні. Так нпр. у кожній майже калабані можна побачити т. зв. парісти. Один із роду парістів, зв. спіроґира, на перший погляд подобає на зелену нитку. Колиж на цю нитку глянемо крізь мікроскоп, виявляється, що вона має складну будову, а саме складається з багатьох клітин, повідгороджуваних від себе стінками. Звичайно ті нитки сплетені в клубок. Та як прийде осінь, клубок починає прибирати більш упорядкований вигляд. Поодинокі нитки укладаються рівнобіжно і стараються якнайбільше зблизитись одна до одної. Колиж тепер глянути на них крізь мікроскоп, побачимо, що поодинокі клітини починають висилати випустки до клітин сусідньої нитки. Випустки ті стрічаються з собою і творять каналики. Небаром уся містота клітин одної з наших ниток згущується та переливається до клітин сусідньої нитки, з якими злучилися при помочі випусток. Злучена містота двох клітин заокруглюється і покривається грубою болонкою. Так повстає т. зв. зиґота. З нитки, яка всі свої комірки випорожнила, остається лише мертвий кістяк. Та і друга нитка, яка втягнула в себе всю містоту першої, завмирає. Бо клітини покидають місце, на якому повстали, й опадають на намулисте дно калабані, де пристосовуються, щоб перебути холодну пору року. Оба батьківські орґанізми вмерли, а дали життя зародкам нових орґанізмів. Зиґоти розвиваються з приходом весни та теремінюються у нитки, подібні до ниток, у яких народилися.

Так виглядає перша любов у природі. **Разом із любовю вступає тут в орґанічний світ уперше невблаганна смерть.**

У фільмової артистки.

— Приношу вам, пані, сумну вістку, одначе прошу вас дуже не плакати.

— Чому? Таж мені зо сльозами дуже гарно.

— Я постановила собі вийти замуж щойно на двацять пятому році життя.

— А коли ніхто не трафиться до того часу?

— То буду мати так довго двацять пять літ, поки когось не знайду!

РІДКЕ ЗВІРЯ.

Пані Вилйемова Гейл Гаркнес з Ню Йорку приїхала оноді з Китаю з малим „пандою". Цей молодий оказ цеї породи має два місяці життя й важить 13 фунтів. Це другий оказ цього звіра; перший пані Гаркнес віддала звіринцеві Брукфілда в Шікаґо.

WPA ПРОВАДИТЬ КУРСИ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

В багатьох місцевостях краю Адміністрація Поступу Праці (WPA) веде курси для чужинців, які хочуть стати громадянами Злучених Держав. Багато тутешніх мешканців, імігрантів з чужих країв, ще досі не набули прав громадянства в Америці через те, що для натуралізації закон вимагає вміння говорити по англійськи та знання хоч найголовніших постанов американської конституції. Курси, що давали змогу набути потрібне знання, існували вже давніш, але мусіли би були припинитися, якби не піддержка WPA, яка крім того влаштувала ще багато нових таких курсів, що вкупі творять одну галузь її широкої освітньої програми для дорослого населення.

Потреба таких курсів не зменшається, а зростає. В деяких стейтах Закони про Соціяльне Забезпечення виключають чужинців від деяких родів допомоги. Нерідко при найманні на роботу в індустріях дають першенство робітникам громадянам проти негромадян. З ріжних причин чужинці-імігранти хочуть натуралізуватися в Америці і зробитись повноправними громадянами. В останніх часах зросла скількість аплікацій від кандидатів до громадянства. Багато осіб, які думали, що вони вже застарі, щоб навчитися мови цього краю, тепер переконуються, що й це не така трудність, якої не можна побороти.

Коли до WPA зголошуються люди, які хочуть здобути собі громадянські права, їм передовсім дають усі потрібні інформації щодо натуралізаційного закону та його вимог. Коли треба, помагають виповнити потрібні аплікації по перші чи другі папери, що їх вимагає процедура при натуралізації. Курси звичайно вечірні, лекції відбуваються пять разів на тиждень, звичайно від 7 до 9 години. Програма навчання не все однакова, але завше включає англійську мову і відомості про правління Злучених Держав, окремих стейтів, повітове і муніципальне. Ціль та, щоб ознайомити курсантів з їх майбутньою громадянською відповідальністю, правами й обовязками.

Про досягнення тих курсів нераз можна бачити звіти в газетах всюди по краю. В багатьох містах відбуваються прилюдні святочні церемонії передачі остаточних громадянських паперів чоловікам та жінкам, що багато їх приготовилось до громадянства на таких курсах. При таких святочних нагодах звичайно промовляють адміністратори WPA, конгресмени, сенатори. Часами церемоніял включає народні танці ріжних народностей для зазначення, що нова країна радо приймає нових громадян разом з тою культурою, яку вони сюди з собою привезли.

Є теж окремі курси громадянства для високо освічених людей з чужих країв, які можуть опанувати англійську мову в слові і письмі за кількa тижнів, і таким способом здобувають можливість продовжати в Америці працю за своїм фахом.

Курси громадянства є звичайно лише початком освіти для своїх дорослих учнів. Звичайно вони хочуть не лиш навчитися читати й писати англійською мовою, але й набути всякого іншого знання з практичними й загально культурними цілями. Загальна програма освіти дорослих виходить з того погляду, що з більш освіченої людини буде кращий громадянин краю. Між іншим заходи для загальної освіти дорослих мають також на меті причинитись до взаємного порозуміння і кращих відносин у родинах, особливо між батьками й дітьми. Хоч людські покоління взагалі і правильно не однаково думають, то найгострітпе й найприкріше непорозуміння буває між дітьми, які родились і виростають в Америці, і батьками, що прибули сюди з інших країв.

Досвід курсів, влаштованих WPA, показав, що для багатьох людей, особливо таких, що живуть відокремлено від своїх земляків, уміння говорити й писати по англійськи було наче новим народженням на світ, дало їм можливість придбати собі нових знайомих і приятелів та ввійти в життя нового краю.

1913 ЮВИЛЕЙНІ ПОЗДОРОВЛЕННЯ 1938

2-го ЛЮТОГО
з нагоди 25-ліття подружжя
ПАВЛА І АНАСТАЗІЇ ГАВРИС
З БРУКЛИНА, Н. Й.
засилають їм щирі бажання щастя, здоровля і многих літ.
МАТВІЙ БОДНАР з подругою і діти: Марія і Олекса

В однім товаристві розмовляли на тему здетронізованих володарів.

Пан Зіронька, що брав теж участь у дискусії, запримітив:

— Кажуть, що бувший турецький султан оставив 107 дітей і вони тепер скитаються по світі.

— Що ви кажете? 107 дітей?! — зітхнула одна жінка. — Бідна мама. . .

Рада.

Професорові тому місяць народився синок. Професор сидить у свому кабінеті. Нараз входить жінка і каже:

— Не знаю що робити! Дитина не хоче заснути.

Хай рахує до тисячу! — порадив професор.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Поміч селу Липовець.

Нас липівчан в Америці дуже мало: всіх буде яких 10—15 осіб. У своїм часі ми одержали від комітету будови читальні „Просвіти" в Липівцях листа з просьбою помогти їм. Була справжня радість читати про таке завзяття і посвяту: в лихих часах люди беруться до роботи. Годі було відмовити помочі у такій справі, як будова читальняного дому. Ми зорганізували комітет. Охочих до праці в комітеті зголосилось нас тільки три: Іван Кальмук, голова; Олекса Романишин, секретар, і М. Демський, касієр. Ми почали роботу, призадумуючись, як дати поміч на будову. Дотепер комітет влаштував два балі і збирав на лісти добровільні жертви. Першу збірку вислано в сумі $110, другу в сумі $25. На руках комітету лишається ще $182.02.

Зложили: І. Кальмук $25; О. Романишин $20; М. Демський $15; Варвара Максимів $6; по $5: Д. Стечишин, Ф. Степців, Й. Куців; М. Дусановський $3; по $2: В. Венгер, А. Бурчак, С. Рудий, Н. Сиротюк; по $1: С. Корпан, Т. Миник, В. Левицький, П. Ґрудзінський, О. Смик, А. Ткачук, Т. Рідош, В. Сокіл, А. Біловус, С. Пилипчук, Е. Животко, М. Ілугатор, П. Пельц, Я. Мондляк, М. Бельців, І. Ґудз, М. Пізнак, Я. Карлявський, П. Свистун, Д. Павлик, Е. Кобзар, П. Ґаврис, П. Малицький, І. Шорольда, І. Гульсей, Я. Либа, І. Заяць, І. Жовнір, Боднар, В. Сабатюк, Божемський, С. Гарасимчук, Н. Кравчук, М. Ловчий, І. Боднарчук, С. Бурбан; по 50 ц.: Л. Іронський, В. Лазечко, д-р Л. Мишуга, Павчак, М. Кобзістий, І. Драган, Е. Венґер, В. Троян. В. Возовик, І. Дусаненко, І. Кожух, В. Шавалюк, А. Пасічник, Я. Ґаврилко, Т. Мартинюк, М. Лацек, Т. Сосяк, Д. Рокицький, Г. Риба, П. Ґураль, Н. Шура, П. Липка, П. Демчук, А. Дубас, М. Вак, П. Мирна, П. Свистун, М. Ґула, С. Антонович, В. Ґруховський, С. Квітка; С. Кафтан 80 ц.; по 75 ц.: С. Чернецький, Д. Паськович; від осіб, які не подали імени $5.85; по 25 ц.: К. Костів, І. Деревляний, В. Подібний, М. Волічинський, Йосик, Ф. Кондратюк, М. Воробець, М. Пришляк, Р. Терлицький, В. Кучма, Ф. Кінаш, С. Шевців, Д. Швець, О. Світлик, Н. Ґайда, І. Карпен, П. Ганчарик, М. Теш; І. Дорош, К. Ґураль, В. Палащук, С. Вогащ, Л. Брікоц, С. Дикий, І. Кубарик, М. Адамів, М. Андрушко, П. Кінаш, С. Музика, М. Барбарич, Ф. Федишин, Ф. Сидор, Лакмиський, Л. Дебак, В. Гончарук, Г. Пилипяк, Ґлос, К. Міхоцький, М. Кінь, М. Шурта, М. Федорак, М. Слободзян, В. Брезіцький, Кукуруза, В. Реперович, І. Лобур, Н. Козар, І. Кур, П. Коваль, Д. Ґрендус, М. Мельник, П. Корейко, В. Савіцький, П. Бойко, Д. Швець, А. Тиш, І. Кур, С. Зборовський, С. Жигайло, Д. Костишин, Е. Люпецька, С. Кудела, От. Середа, Пізьо, С. Чосник, І. Вишневецький.

По обчисленні цеї лісти наспіла іще одна ліста в сумі $8. По $1: Я. Лемчик, С. Седіло, М. Марків; по 50 ц.: А. Бурчак, В. Левка, Д. Якимів, М. Мазепа, А. Яворський, В. Ганздоп, П. Баховський, Г. Скала, Т. Гвоздик, Р. Редьква.

Разом на лісту зібрано $176.35.

Всім жертводавцям Комітет складає щиру подяку.

За Комітет Односельчан з Липовець: **Іван Кальмук,** голова; **Олекса Романишин,** секретар; **Михайло Демський,** касієр.

ЙОНҐСТАВН, О.

На Рідну Школу.

Члени Українсько-Американського Ситизенського Клюбу при церкві Пресв. Тройці на своїх річних зборах 25 грудня м. р. ухвалили дати $10 на Рідну Школу. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Уряд.

ЛУДЛОВ, МАСС.

На Рідну Школу.

Т-во ім. І. Франка, від. 253 У. Н. Союзу в Лудлов, Масс., висиґнувало з коляди $9 на Рідну Школу в Рідним Краю, які вислано через Обєднання.

І. Пр.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Бетлегем, Па.

Повідомляємо всіх членів і члениць відділу 288 У. Н. Союзу, що похорон члениці **Сабіни Коростинської** відбудеться в суботу, дня 5-го лютого, в 9-тій годині рано з дому жалоби 1621 Іст 8-ма вул.

Кожний член і члениця мають явитися на похороні.

Іван Малицький, секр.

Пані (до дівчини, яку хоче прийняти на службу): Добре, я вас прийму. Свідоцтва маєте добрі, та чого ви на останній службі були так коротко?

Дівчина: — Бо пан сказав до мене раз „мишко", а його жінка дуже боїться мишей.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (74)

Тарзан тихцем заповз у колибу, що служила за тюрму. Він по запаху відразу пізнав, що в середині містяться його вазири. Підсуваючись до них, він заговорив: „Будьте тихо. Це я, Тарзан!" Вчувши його голос, вазирам малощо не вискочили серця з грудей. Їм так радісно стало, небови вони вже були на волі. Але вони сиділи тихо, бо так велів Тарзан.

Далі Тарзан розвязав їх і дав їм скоро приказ, що робити. Коли до колиби ввішли три сторожі, Тарзан кинувся на останнього. На двох передніх напав Мувіро зо своїми вояками. І Тарзан і вазири так схопили сторожів, що вони не мали часу ні писнути. Бо передовсім своїми руками вони схопили їх за роти і не дали крикнути.

Ціла ця операція тревала одну секунду і чорні ще добре самі не покмітили, що властиво з ними сталося. Та вазири тепер справлялися скоро. Мотузками, якими передтим вони самі були повязані, тепер вони повязали сторожів. А коли і це було зроблене, вони звернулися до Тарзана по дальші приказн. Тепер їх завданням було передістатися крізь огорожу.

Але на їхне превелике здивування Тарзан замість спрямувати їх до огорожі, сказав їм вести поперед себе увязнених сторожів до того місця, де розошена і пяна товпа очікувала їх, щоб завдати їм тортури. Чорні ступали слухняно, не знаючи, що він тим пляную. Та це був лише підступ, яким Тарзан хотів не тільки вилізти, але й покорити букенців.